

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Milana Lipovského a sudcov JUDr. Štefana Sekelského a JUDr. Jany Serbovej v trestnej veci obvinenej **V. G. a spol. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny** podľa § 296 Tr. zák. a iné prerokoval na neverejnom zasadnutí 4. marca 2010 v Bratislave sťažnosti obvinených V. G., Ing. W. S. a I. Š., ktoré podali prostredníctvom svojich obhajcov proti uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 26. februára 2010, sp. zn. Tp 20/2010, a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvinených V. G., Ing. W. S. a I. Š. **sa z a m i e t a j ú.**

O d ô v o d n e n i e:

Sudkyňa pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica uznesením z 26. februára 2010, sp. zn. Tp 20/2010, vo výroku I. uznesenia, podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zobrala obvinených V. G., Ing. W. S. a I. Š. do väzby.

Začiatok plynutia väzby stanovila u všetkých troch obvinených na deň 23. februára 2010, u obvinenej V. G. od 06.29 hod., u obvineného W. S. od 06.14 hod. a u obvinenej I. Š. od 06.15 hod.

Rozhodla, že obvinení budú väzbu vykonávať v Ústave na výkon väzby v Košiciach.

V bode II. napadnutého uznesenia, sudkyňa podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku neprijala písomný sľub obvinených.

V bode III. uznesenia, sudkyňa podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijala ani ponúknutú peňažnú záruku.

Proti tomuto uzneseniu podali v zákonnej lehote sťažnosti prokurátor ÚŠP GP SR, obvinení V. G., Ing. W. S. a I. Š..

Prokurátor ÚŠP GP SR v písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že sťažnosť podáva pre nesprávnosť výroku v bode I. napadnutého uznesenia, a to pre formálne pochybenie, keď sudkyňa vo výroku neuviedla vzatie obvinených do väzby aj podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku, ale hlavne pre pochybenie, že nevezala všetkých troch obvinených do väzby aj podľa písm. b/ § 71 ods. 1 Trestného poriadku.

Ustanovenie § 71 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku neobsahuje podmienku, že skutočnosti, ktoré zakladajú dôvod kolúznej väzby musia nastať až v priebehu konkrétneho trestného stíhania, resp. až v štádiu po vznesení obvinenia konkrétnym osobám. K takýmto skutočnostiam je potrebné zaradiť aj skutočnosti zadokumentované počas celého trestného konania, teda aj v štádiu pred začatím trestného stíhania, pokiaľ ich charakter nasvedčuje obave, že obvinení budú konať spôsobom predpokladanom v ustanovení o kolúznej väzbe.

Zo záznamov telefonických rozhovorov, ktoré sú zadokumentované vo zv. 9.1 jednoznačne vyplýva, že existuje dôvodná obava, že obvinení pokiaľ budú na slobode, budú nielen vplývať na ostatných spoluobvinených, ale aj na svedkov a budú aj iným spôsobom, najmä úpravou účtovných dokladov, mať objasňovanie skutočností závažných pre dané konanie.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie vo výrokoch I. až III. a sám rozhodol tak, že obvinených V. G., I. Š. a Ing. W. S. vezme do väzby podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Trestného poriadku a zároveň rozhodne, že neprijíma ponúknutý písomný sľub a peňažnú záruku.

Obhajkyňa JUDr. G. Č. v písomných dôvodoch podanej sťažnosti, vo vzťahu ku všetkým trom obvineným navrhla zrušiť uznesenie špecializovaného trestného súdu z 26. februára 2010, pretože ho považuje za nedôvodné a v prípade, že súd vzhľadom na dôvodnosť procesných opatrení, opätovne poukázala na návrh prednesený pri výsluchu obvinených pred sudkyňou pre prípravné konanie v zmysle aplikácie podľa § 80, § 81 Tr. por.

Poukázala na to, že uznesenie o vzatí do väzby neobsahuje formálne ani materiálne podmienky v rozsahu ustanovenia § 71 ods. 1 Tr. por. Namietala, že prokurátor doposiaľ nerozhodol o sťažnostiach obvinených proti uzneseniu o vznesení obvinenia, čím sa postavil do pozície pošťára, ktorý predkladá policajné rozhodnutie súdu. Vyslovila presvedčenie, že prokurátor pred podaním návrhu na vzatie obvinených do väzby, mal o sťažnostiach obvinených konať. V tejto súvislosti obhajkyňa sťažnostnému súdu zaslala predmetné sťažnosti obvinených, smerujúce proti uzneseniu o vznesení obvinenia, na vedomie.

Namietala tiež, že uznesenie o vznesení obvinenia je nepreskúmateľné, a tým nezákonné, pre nedostatok dôvodov a nedodržanie obsahu dikcie ustanovenia § 176 ods. 2 Trestného poriadku.

Zdôraznila, že obvinenie nemôže byť postavené na domnienkach a úvahách policajného orgánu, ale len na základe preukazných dôkazov.

V konaní neboli produkované žiadne konkrétne skutočnosti a okolnosti, ktoré by odôvodňovali väzobný dôvod, pre ktorý boli obvinení vzatí do väzby. Rozhodnutie sudkyne sa opiera len o minulú činnosť, pričom dôvod väzby podľa tohto ustanovenia je do budúcna, t.j. že je dôvodná obava z pokračovania v trestnej činnosti, pričom je potrebné zdôrazniť, že táto činnosť musí mať splnené kritéria po preskúmaní materiálnych podmienok väzby.

Obhajca JUDr. I. V. v písomných dôvodoch sťažnosti poukázal na masívne pôsobenie na širokú laickú verejnosť zo strany čelných funkcionárov Policajného prezídia Slovenskej republiky a Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky v médiách práve v čase, keď sudkyňa vykonávala výsluchy obvinených. Jednostranne prezentované informácie zo strany

uvedených štátnych predstaviteľov vzbudzujú pochybnosti o nestrannosti sudkyne pri rozhodovaní.

Zdôraznil, že obvinená V. G. nebola a nie je žiadnou zosnovateľkou zločineckej skupiny a vodkyňou gangu. Obvinení obchodovali s čistými farebnými kovmi a nie so šrotom, ako to bolo prezentované. V súčasnosti ešte len prebieha daňová kontrola v spoločnostiach spojených s obvinenými. Pokiaľ by aj daňové orgány zistili porušenie daňových predpisov, závery z daňového konania by nemali byť automaticky preberané ako dôkazy pre trestné konanie, pretože daňová kontrola vychádza z iných zásad a princípov. Trestné konanie má takisto svoje špecifické zásady a princípy, pretože v ňom ide o určenie zavinenia, čo je otázka právna a mala by byť vyriešená ako predbežná otázka.

Je toho názoru, že u obvinených nie sú dané dôvody väzby. V uznesení uvádzané skutočnosti považuje za nedostatočné a všeobecné. Obvinení majú trvalé bydlisko, svoje rodiny, deti, sú súkromnými podnikateľmi v spoločnostiach, v ktorých majú svoje záväzky a povinnosti. Sudkyni pre prípravné konanie ponúkli písomné sľuby a peňažnú záruku.

Navrhol, aby napadnuté uznesenie bolo zrušené a obvinení V. G., Ing. W. S. a I. Š. a aby boli prepustení z väzby na slobodu.

V doplnených dôvodoch podanej sťažnosti JUDr. I. V. zaslal sťažnostnému súdu na vedomie písomnosti a doklady preukazujúce odcudzenie tovaru a spôsobenú škodu prepravnej spoločnosti C., na objednávku spoločnosti I., čo dokumentuje existenciu nie fiktívnych, ale reálnych obchodov a prepravy tovarov.

Na základe podaných sťažností Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosti obvinených nie sú dôvodné.

Z obsahu predloženého spisového materiálu sťažnostný súd zistil, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii Východ v Košiciach, zo 6. augusta 2009, sp. zn. PPZ-95/BPK – V-2009, bolo začaté trestné stíhanie a uznesením z 22. februára 2010 aj vznesené obvinenie V. G., Ing. W. S. a I. Š. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a pre pokračujúci zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 4 Trestného zákona., u obvinenej G. aj za organizátorstvo podľa § 21 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona.

Prokurátor ÚŠP GP SR podal návrh na vzatie obvinených V. G., Ing. W. S. a I. Š. do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Trestného poriadku.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a zároveň z jeho konania, alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že sa bude správať spôsobom predpokladaným, v danom prípade, v ustanovení § 71 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ Trestného poriadku.

Podľa citovaného ustanovenia trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak sú splnené formálne podmienky. Procesný postup orgánov činných v trestnom konaní i sudkyne pre prípravné konanie pri rozhodovaní o väzbe obvinených bol zákonný a správny. Všetky procesné lehoty boli zachované.

Do väzby možno obvineného vziať, prípadne ho v nej ponechať, ak sú zároveň splnené i materiálne podmienky, a to že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený.

Vo vzťahu k sťažnostnej námietke JUDr. Č., že prokurátor mal pred podaním návrhu na vzatie obvinených do väzby rozhodovať o sťažnostiach obvinených proti uzneseniu o vznesení obvinení treba uviesť, že uznesenie o vznesení obvinenia je účinné od jeho

vydania, lebo zákon proti nemu síce pripúšťa sťažnosť, avšak táto sťažnosť nemá odkladný účinok a preto je vykonateľné.

Samotná skutočnosť, že prokurátor v čase podania návrhu na vzatie obvinených do väzby ešte nerozhodol o sťažnostiach obvinených proti uzneseniu o vznesení obvinenia, nebola prekážkou pre rozhodovanie o väzbe obvinených.

Pokiaľ ide o posudzovanie skutkových okolností vzatia do väzby v prípravnom konaní, v Trestnom poriadku je upravený rozsah oprávnenia sudcu pre prípravné konanie pri rozhodovaní o vzatí zadržanej (obvinenej) osoby do väzby, ktorým je aj skúmanie oznámeného obvinenia. Sudca pre prípravné konanie pri tomto postupe skúma, či skutok pre ktorý bolo oznámené obvinenie fyzickej osobe bol spáchaný, či ho možno posúdiť ako trestný čin a či zistené skutočnosti nasvedčujú dôvodnosti podozrenia, že skutok spáchala zadržaná (obvinená) osoba.

Z hľadiska tohto rozsahu skúmania uznesenia o vznesení obvinenia sudcom pre prípravné konanie možno konštatovať, že táto materiálna podmienka pre vzatie obvinených do väzby splnená bola.

Trestné stíhanie obvinených pre skutky uvedené v uznesení o vznesení obvinenia považuje aj sťažnostný súd za dôvodné, keďže skutky boli spáchané, majú znaky vyššie špecifikovaných trestných činov a existuje aj dôvodné podozrenie, že tieto skutky spáchali obvinení G., S. a Š. aj spolu s ďalšími obvinenými osobami.

Ďalšou základnou materiálnou podmienkou vzatia obvineného do väzby je existencia niektorého z dôvodov väzby, teda ak z konania obvineného, alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že obvinený sa bude správať spôsobom predpokladaným, v danom prípade, v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Trestný poriadok teda podmieňuje možnosť vzatia obvineného do väzby existenciou dôvodnej obavy vyplývajúcej buď z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností.

Výklad pojmu „konkrétna skutočnosť“ je vecou súdu, ktorý na základe skutkových okolností a dôkaznej situácie v konkrétnej trestnej veci posúdi, či vzatie obvineného do väzby je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel nemožno dosiahnuť inak.

Konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvod väzby v danej veci vychádzajú zo skutkových okolností, že majetková trestná činnosť mala byť obvinenými, v prípade obvinenej V. G. aj ako organizátorkou, páchaná opakovane viacerými skutkami a po pomerne dlhú dobu štyroch rokov, mala smerovať k zabezpečeniu dlhodobého finančného obohacovania sa obvinených. Sudkyňa pre prípravné konanie preto dôkladne posúdila práve na základe znalosti skutkových okolností a dôkaznej situácii v danej veci, že je daná reálna obava z pokračovania v páchaní trestnej činnosti a že väzba u obvinených je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania. Dôvody väzby u všetkých troch obvinených v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku sú dané.

Zákonu zodpovedá aj postup Špecializovaného trestného súdu, keď podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku neprijal sľub a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal peňažnú záruku, ktorú obvinení ponúkli, pretože inštitút nahradenia väzby, vzhľadom na všetky okolnosti prípadu považoval za nedostatočný.

V prípade sľubu musia byť splnené súbežne dve podmienky a to, že sudca pre prípravné konanie považuje sľub za dostatočný a s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu sľub prijme. Sudkyňa pre prípravné konanie, najmä s ohľadom na povahu prejednávaného prípadu, jeho rozsah a výšku škody, správne považovala tento inštitút nahradenia väzby za nedostatočný, a preto ho neprijala.

Podľa trestných sadzieb ustanovených na stíhané skutky, ktorých sa obvinení mali dopustiť, ide v prípade trestných činov podľa § 296 Tr. zák. a § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. o obzvlášť závažné zločiny.

Prostriedky, ktoré obvinení ponúkli ako náhradu väzby (§ 80 ods. 1 písm. b/, § 81 ods. 1) sú len možnosťami a nie oprávnením osoby pozbavenej osobnej slobody. Trestný

poriadok síce akceptuje tieto možnosti aj v prípade stíhania aj pre obzvlášť závažný zločin, avšak len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

Obvinení sú trestne stíhaní pre obzvlášť závažný zločin a pre nahradenie väzby, či už písomným sľubom, alebo peňažnou zárukou, neboli zistené žiadne výnimočné okolnosti prípadu.

Vo vzťahu k navrhovanému dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. treba uviesť, že sťažnostný súd sa stotožnil vo vzťahu ku všetkým trom obvineným so stanoviskom sudkyne pre prípravné konanie, že dôvody kolúznej väzby nie sú dané. V predložennom spisovom materiáli neboli zistené žiadne také konkrétne okolnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že by sa obvinení snažili ovplyvňovať svedkov, alebo spoluobvinených. Samotná okolnosť, že v priebehu trestného stíhania budú ešte vykonávané procesné úkony – výpovede ďalších spoluobvinených a svedkov – sama o sebe ešte neznamená, že obvinení, pokiaľ by boli na slobode, by na nich pôsobili. Obvinení už podrobne vypovedali a orgány činné v trestnom konaní zaistili v tejto veci listinné dôkazy a výpočtovú techniku, preto nie je daná ani obava, že by obvinení ináč marili objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, napr. vo forme pozmeňovania účtovných dokladov a iných relevantných listinných dôkazov.

Zákonu zodpovedá i výrok o stanovení začiatku plynutia väzby. Tento bol ustálený na čas, kedy bola obmedzená osobná sloboda obvinených.

Na záver treba prisvedčiť i sťažnostnej námietke prokurátora ÚŠP GP SR, že sudkyňa pre prípravné konanie formálne pochybila, keď vo výroku v bode I. napadnutého uznesenia necitovala i ustanovenie § 72 ods. 2 Trestného poriadku, avšak takéto len formálne pochybenie nemá vplyv na inak správne a zákonné rozhodnutie o väzbe obvinených.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil dôvod pre zmenu prvostupňového uznesenia, preto sťažnosť podanú obvinenými V. G., Ing. W. S. a I. Š. podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ako nedôvodnú zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 4. marca 2010

JUDr. Milan L i p o v s k ý , v. r.
predseda senátu

Vypracovala: JUDr. Jana Serbová

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová